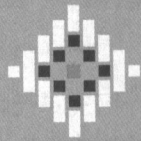
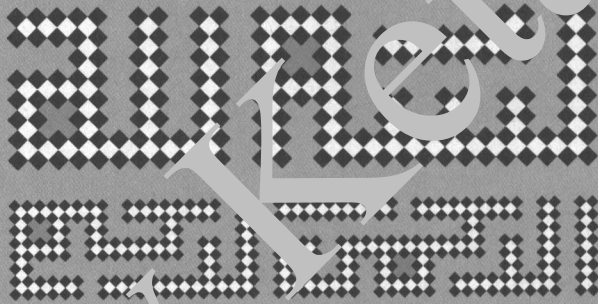
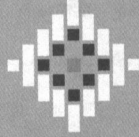
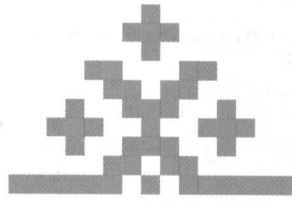

3697

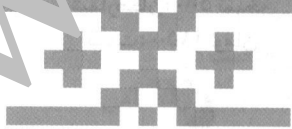
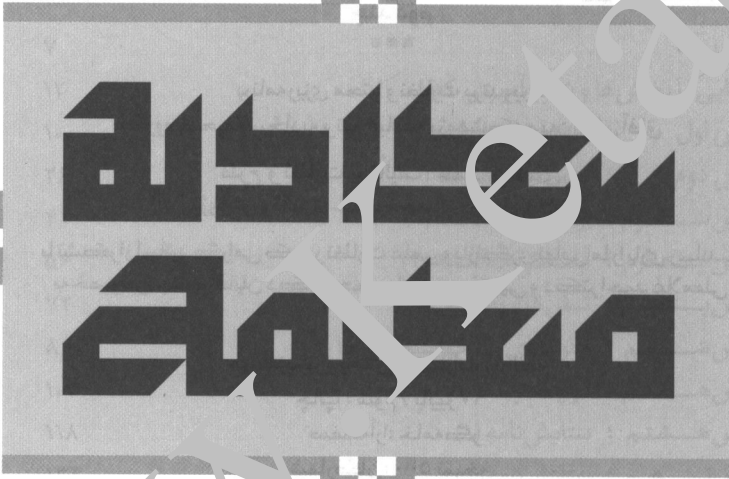
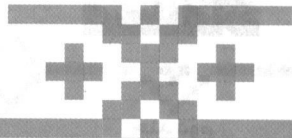
WWW.Kitab.ir

www.Ketab.ir

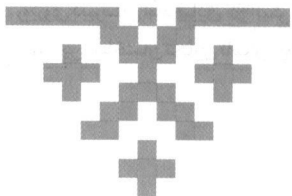
مجموعه آموزش ترجمه و
معارف صحیفه سجادیه

سطح متوسطه

جلد دوم

گروه تدوین متون آموزش
ترجمه و معارف صحیفه سجادیه

سرشناسه: محمدی، حمید، ۱۳۴۰ -

عنوان قرارداد: صحیفه سجاده، فارسی - عربی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور: صحیفه سجاده / گروه تدوین متون، آموزش ترجمه و مفاهیم صحیفه سجاده؛ برنامه‌ریزی محتوا معاونت پژوهشی بنیاد بین المللی آفاق؛ طرح و نظارت بر تألیف حمید محمدی؛ پژوهش و تألیف حمید محمدی، سعید امینایی، رسول هاشمی.
مشخصات نشر: قم: انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۲۴۲ ص.

شابک: دوره: ۳۴۶-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۲۹۲-۰۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۳۴۷-۷-۳۴۷-۷-۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۳۴۷-۷-۳۴۷-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیها

یادداشت: کتابنامه، ص: ۲۴۲.

موضوع: دعاها / نقد و تفسیر

شناسه افزوده: امینایی، سعید / هاشمی، رسول، ۱۳۴۶ -

شناسه افزوده: بنیاد بین المللی آفاق، گروه تدوین متون درسی صحیفه سجاده

رده بندی کنگره: BIP/1396/267/304364 ص ۸۸/

رده بندی دیویی: ۷۷۲/۲۹۷

ماره کتابشناسی ملی: ۴۴۸۴۲۶۵

سجاده مکمله

جلد دوم

...

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تدوین:

گروه صحیفه سجاده، نهج البلاغه پژوهشکده بین المللی آفاق

طرح و نظارت بر تألیف: حمید محمدی

پژوهش و تألیف: حمید محمدی، رسول هاشمی

با تشکر از اساتید گرامی که با همکاری و نهایتی ما را یاری رساندند

به خصوص جناب آقایان دکتر محمد علی... و دکتر احمد غلامعلی

مرکز نشر و پخش: انتشارات دارالعلم

چاپ: سوم / پاییز ۹۷

صفحه‌آرا: خامه‌گر

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۵۰۰ تومان

...

مرکز نشر و پخش: انتشارات دارالعلم

قم: میدان روح الله علیه السلام روبروی دبیرستان امام صادق علیه السلام نبش کوچه ۱۹ پلاک ۱۰ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۴۲۹۸

تهران: خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران، پلاک ۱۶ تلفن: ۰۲۱۶۶۹۵۵۴۰۵

فهرست مقالات

۷	مقام
۱۲	آشنایی با بخش‌ها و شاخه‌های آموزش کتاب
۱۰	درس اول : معجزه‌های انسانیت
۲۶	درس دوم : نعمت‌ها و آفت‌ها
۴۲	درس سوم : آراستگی صالحانه (۱)
۵۶	درس چهارم : آراستگی صالحانه (۲)
۷۲	درس پنجم : تنش‌ها و واکنش‌ها
۸۶	درس ششم : جلوه‌های تو، خواسته‌های ما
۱۰۲	درس هفتم : در پناه تو...
۱۱۸	درس هشتم : ستایش نامه (۱)
۱۳۴	درس نهم : ستایش نامه (۲)
۱۵۰	درس دهم : جلوه‌های حکمت در شب و روز
۱۶۴	درس یازدهم : دلواپسی‌های روزانه یک مؤمن
۱۷۰	درس دوازدهم : بزرگ نعمتی به نام محمد ﷺ
۱۹۶	درس سیزدهم : خوب‌ترین خوبان
۲۱۲	درس چهاردهم : روزهای جهاد و مرزبانی
۲۲۸	درس پانزدهم : سرگذشت یک خطاکار
۲۴۴	درس شانزدهم : پاک ماندن برای همیشه...
۲۶۰	کتابنامه

پیشگفتار

حوزه‌های علمیه شیعه، وارث میراث ماندگار علوم و معارف اهل بیت علیهم‌السلام و پاسدار حریم و کیان شریعت و عقیده اسلامی از این رسالت خطیر، مسئولیت عالمان دین‌باور را در عرصه تعلیم و تربیت، چند برابر کرده است. دغدغه‌های همیشگی عالمان متعهد و طلاب و فضلاء دلسوز نسبت به اصلاح و غنابخشی کمی و کیفی شیوه‌ها، متون و الگوهای آموزشی، در راستای بالندگی، پویایی و کارآمدی نظام آموزشی حوزه، ضرورت بازنگری و اصلاح و تدوین متون درسی و کارآمد را مورد تأکید قرار می‌دهد.

منزلت و رفعت جایگاه این درسی در حوزه‌ها و بهره‌مندی از ثراث گران سنگ و ذخایر ارزشمند متون قوییم، از صلحای سلف و برانته و اعتبار مآلفان آنها ایجاب می‌کند که در اصلاح و تدوین متون درسی، اهتمام و دقت و تأمل شایسته مبذول شود. همچنین دگرگونی و تحول در گرایش‌ها، نیازها، انتظارات، شیوه‌ها و الگوهای تعلیم و تربیت، مسئولیت مسئولان و متصدیان امر آموزش و پژوهش و برنامه‌ریزی درسی را در حوزه افزون می‌سازد تا به صورت مستمر با ارائه روش‌ها، قالب‌ها و بدیع و با ارتقای محتوا به اصلاح و تدوین متون درسی، همت گمارند.

از این رو مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ایران بر اساس ضرورت‌ها و نیازهای یاد شده، به اصلاح و تدوین متون درسی اقدام و ده‌ها جلد کتاب درسی را طراحي، تدوین و منتشر کرده است. در این فرایند سعی شده که با حفظ اصالت و غنای محتوایی گنجینه‌های ارزشمند بر جای مانده از عالمان گذشته، با کاربست تکنولوژی آموزشی و مراعات اصول، معیارها و الگوهای جدید سئونی متناسب با اهداف خود، در چهارچوب برنامه‌ها و سرفصل‌های مصوب و سطح علمی و انتظارات فراگیران درجند.

پیمودن این مسیر بلند و طولانی، به مساعدت و حمایت همه جانبه استاتان، صاحب‌نظران، مدیران و طلاب معزز نیازمند است که با ارائه پیشنهادها، نقدها و دیدگاه‌ها و مشارکت در لایق رایانامه (Motoon@whc.ir) ما را در بهبود بخشی و طی نمودن درست و صحیح این مسیر صبورانه، یاری دهند.

کتاب حاضر، همان کتاب «درسنامه صحیفه سجادیه» سطح متوسطه است که «گروه تدوین متون درسی صحیفه سجادیه» آن را تألیف کرده و پس از تأیید کارشناسان «گروه علمی حدیث» اداره کل برنامه‌ریزی و تدوین متون تحصیلی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران منتشر شده است.

در اینجا فرصت را غنیمت می‌شماریم و از تمامی دست‌اندرکاران این طرح ستیگ، به ویژه مؤلفان محترم قدردانی می‌کنیم و تلاش خالصانه آنان را ارج می‌نهیم.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

اداره کل برنامه‌ریزی و تدوین متون تحصیلی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَبَّأَنَا بِدِينِهِ وَاحْتَصَّنَا بِمِلَّةِهِ وَ سَبَّلَنَا فِي سُبُلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْلُكَهَا بِمَنِّهِ
إِلَى رِزْقِهِ وَحَدَّأَنَا بِرُحْمَتِهِ مِثْلَهُ مِنَّا وَ يَرْضَى بِهِ عَنَّا. رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الْمُتَّجِبِ
الْمُصْطَفَى الْمُقَرَّبِ الْمُقَرَّبِ أَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ بَارِكْ عَلَيْهِ أَمَّا بَرَكَاتِكَ وَ تَرَحَّمْ عَلَيْهِ أَمَّا رَحْمَاتِكَ.^۱

صحیفه سجادیه، با تکیه بر روح متعالی زینت عبادت کنندگان و سرور سجده کنندگان، امام سجاد علیه السلام و یکی از فاخرترین و ارکان بهائتین در مجموعه‌هایی است که از خاندان عصمت و طهارت به یادگار مانده است. این کتاب شریف، دربردارنده عالمتربین و عمیق‌ترین معارف الهی است و این قابلیت را دارد که انسان را تا اوج قله انسانیت بالا برده و در مقام بندگی پروردگارش فانی نماید.

امید است «درسنامه صحیفه سجادیه» نام مؤثری برای آشنایی بیشتر طلاب و دانشجویان مشتاق معارف ناب دینی، با این اثر ارزشمند امام سجاد علیه السلام باشد. و تالیف بیشتر معرفت‌افزایی و تعالی معنوی را در آنان فراهم سازد.

■ مهم‌ترین اهداف این درسنامه^۲

۱. ارائه بخشی از معارف صحیفه سجادیه
۲. ایجاد رغبت در صحیفه‌آموزان برای انس بیشتر
۳. آشنایی با شیوه تدبیر در صحیفه سجادیه

■ محتوای علمی درسنامه

۱. بهره‌گیری از شروح و ترجمه‌های معتبر صحیفه سجادیه
۲. استفاده از آثار نویسندگان معتبر دینی
۳. استفاده از آیات و روایات در شرح دعاها

■ ویژگی‌های آموزشی درسنامه

۱. انتخاب دعاها بر اساس نیاز و آمادگی مخاطب
۲. انسجام مطالب در یک درس

۱. دعای ۴۴، بند ۱ و ۲. دعای ۴۷، بند ۵۰.

۳. جهت آشنایی بیشتر با «اهداف، محتوا، ویژگی‌ها و روش‌های آموزشی» این کتاب، به مقدمه جلد اول آن مراجعه کنید.

۳. دسته‌بندی مطالب

۴. استفاده از داستان

۵. استفاده از زبان معیار

۶. تأکید بر مهارت آفرینی و مهارت‌افزایی

■ آشنایی اجمالی با بخش‌ها و شیوه آموزش کتاب ■

درس‌های این مجموعه و سرفصل‌های هر درس بر اساس ترتیب خاص در چهار مرحله: «آموزش، تثبیت مطالب، مهارت‌آفرینی و تمرین» طراحی شده است و اجرای هر درس در دو قالب امکان‌پذیر است:

دوره عمومی^۱: دو جلسه ۴۵ دقیقه‌ای

دوره ویژه: یک جلسه ۴۵ دقیقه‌ای

هر درس این کتاب، دربردارنده ده بخش مختلف با کارکردها و اهداف گوناگون است:

- متن عربی جلد اول این مجموعه متن عربی یازده دعای صحیفه را به صورت کامل دربردارد. روش آموزش: شایسته است که قرائت متن عربی توسط مربی با ابزارهای کمک آموزشی اختصاص داده شود و در صورت لزوم از روش تکرار و همخوانی نیز استفاده شود.
- ترجمه: در این بخش، افزون بر ترجمه واژگان، شیوایی و آهنگین بودن ترجمه نیز حفظ شده است. روش آموزش: پیشنهاد می‌شود بخش ترجمه، در ده مرحله ارائه گردد: مرحله اول: ترجمه هر بند از متن عربی همراه قرائت متن عربی. مرحله دوم: ترجمه هر بند از متن، با تطبیق معنای واژگان و عبارات با متن عربی و در صورت نیاز تذکر برخی از نکات صرفی نحوی و بلاغی.
- نمایی از دعا: در این بخش، تصویری کلی از محتوای درس ارائه شده است. روش آموزش: شایسته است مربی محترم در طول درس، با توجه داده صحیفه‌آموزان به این بخش، ارتباط مباحث را با نمایی طرح شده، یادآور شود.
- واژگان مهم: صحیفه‌آموز در این بخش، ترجمه واژگان جدید و مشکل‌ها را در جدول می‌نویسد. روش آموزش: صحیفه‌آموزان با کمک مربی در کلاس، معنای واژگان مهم را ترجمه به ترجمه در جدول قرار می‌دهند.
- شرح واژگان: در این قسمت، شرحی کوتاه و روان برای برخی از واژگان درس، ارائه شده است. روش آموزش: با توجه به نقش اساسی معنای واژگان در ترجمه متون عربی و برداشت صحیح از آنها، شایسته است مربی محترم با اهتمام ویژه به این بخش، ضمن ارائه توضیحات موجود در جدول، به تطبیق یافته‌های این بخش با متن بپردازد.

۱. مخاطب دوره عمومی، صحیفه‌آموزانی هستند که با زبان عربی آشنا نیستند یا آشنایی کمی دارند و مخاطب دوره ویژه، صحیفه‌آموزانی هستند که با زبان عربی آشنایی بیشتری (در حد صرف و نحو متوسطه) دارند.

• شرح دعا: در این بخش، شرح مختصری از متن دعا با هدف روشن شدن موارد مبهم و مشکل و دست‌یابی به فهمی نسبتاً عمیق از مقصود امام علیه السلام ارائه شده است. در کنار این شرح، دو کادر تحت عناوین «آینه در آینه» (اشاره به آیه‌ها یا دعاهای مرتبط با موضوع درس) و «اشارت و هدایت» (نقل روایت یا حکایت مرتبط) نیز آمده است.

روش آموزش: مربی محترم از صحیفه‌آموزان بخواهد رابطه مطالب مطرح شده در شرح را با فراز مربوط توضیح دهند تا از این راه آنان را به تدبیر در فرازهای دعا تشویق کند. در صورت نیاز و وجود فرصت، تذکر نکات ادبی می‌تواند به جذابیت و تثبیت مطالب آموزشی کمک کند.

براق اندیشه: رسالت اصلی این بخش طرح پرسش‌هایی است که از برخی دعاها نشأت می‌گیرد و پاسخ‌گویی به آنها است. البته در برخی درس‌ها نیازمند این بخش نبوده است. روش آموزش: ابتدا سوال مطرح شود و سپس پاسخ صحیفه‌آموزان شنیده شده و در نهایت به جمع‌بندی و ارائه پاسخ صحیح پرداخته شود.

• حفظ صحیفه سه‌بندیه: پس از یادگیری معنای واژگان و مفاهیم دعا، حفظ آن برای صحیفه‌آموز آسان خواهد بود؛ از این رو، حفظ بخشی از دعا، به صحیفه‌آموز پیشنهاد شده است.

روش آموزش: مربی ضمن بیان اهمیت روش‌های حفظ، از صحیفه‌آموزان بخواهد فرازهای این بخش را حفظ نمایند. برای فراموش نشدن محفوظات، می‌توان صحیفه‌آموزان را به استفاده از فرازهای حفظ شده در قنوت نماز و مناجات با خداوند تشویق کرد.

• قرائت و درایت: در این بخش که مطالعه آن آزاد است، برهه‌های باقی مانده دعا - که در متن درس نیامده - ذکر شده است. در برخی موارد، بخش‌هایی از دعاهای دیگر صحیفه آمده است.

روش آموزش: مربی متن عربی را قرائت می‌کند و از صحیفه‌آموزان می‌خواهد تا متن را قرائت کنند. بعد از قرائت دو یا سه نفر، مربی ترجمه متن را خوانده، توضیحات لازم را بیان می‌کند.

• مطالعه و پژوهش: این بخش برای پرورش مهارت پژوهش در صحیفه آمده است. ایشان باید به صورت فردی یا گروهی و با راهنمایی مربی، به منابع مراجعه کرده و از نتیجه پژوهش خود گزارشی در کلاس ارائه دهند.

روش آموزش: پیشنهاد می‌شود مربی گرامی، در طول دوره دو تا سه محور از پژوهش‌ها را به هر صحیفه‌آموز اختصاص دهد و صحیفه‌آموز، گزارش پژوهش‌های انجام شده را در کلاس بیان کند.

• پرسش و تمرین: در این بخش، تمرین‌ها و پرسش‌هایی طرح شده تا صحیفه‌آموز با مراجعه به درس و پاسخ به آنها، آموخته‌های خود را در زمینه معنای واژگان، ترجمه عبارت‌ها و شرح دعا مرور کند.

روش آموزش: مربی محترم با طرح پرسش و تمرین‌ها، قبل از ورود به درس جدید، ضمن رفع اشکال و ابهام، زمینه مرور آموخته‌ها را فراهم آورد و برای این کار از کلیه عوامل تشویقی و پایشی جهت اطمینان از حل تمرین توسط صحیفه‌آموز استفاده کند.